

29.11.2021

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

Oikeusministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle jätelain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamiseksi

Yleistä

Ympäristöministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta eduskunnalle jätelain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia jätealan rekisterisääntelyyn ja muutettaisiin jätteen ammattimaisen kuljetus- tai välitystoiminnan hyväksymisen edellytyksiä. Ehdotetaan säädettäväksi kahta uutta julkista tietopalvelua. Jätehuoltorekisteriä koskevasta tietopalvelusta olisi tarkistettavissa rekisteriin hyväksytyt jätteen kuljettajat tai välittäjät. Tuottajarekisteriä koskevasta tietopalvelusta voisi tarkistaa tuottajarekisteriin hyväksytyt tuottajat, tiedot tuottajayhteisöstä ja sen jäsenryityksistä.

Oikeusministeriö on tarkastellut esitysluonnosta henkilötietojen suojan sekä eräiden julkisoikeuden alaan liittyvien näkökohtien osalta. Oikeusministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Henkilötietojen suoja

Esitys on merkityksellinen perustuslain 10 §:n kannalta, minkä vuoksi oikeusministeriö on tehnyt esityksen perusvalmisteluvaiheessa yhteistyötä ympäristöministeriön kanssa. Oikeusministeriö toteaa yleisellä tasolla, että esitysluonnos on pääosin valmisteltu huolellisesti ja asianmukaisesti henkilötietojen suojan näkökulmasta.

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Rekisterinpitäjät (142 §)

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi jätelain 142 §:ä. Keskeisimpinä muutoksina ehdotetaan, että pykälään lisättäisiin 2 momentti, jossa säädettäisiin ympäristönsuojelun tietojärjestelmään kuuluvien rekisterien rekisterinpitäjistä. Oikeusministeriö pitää ehdotettua rekisterinpitäjien tarkkaa määrittelyä asianmukaisena.

Pykälän säännöskohtaisten perustelujen (s. 36) mukaan rekisterin ylläpitäjä toimii myös ylläpitämänsä rekisterin rekisterinpitäjänä. Rekisterien ylläpitäjistä säädetään jo voimassa olevan 142 §:n 1 momentissa, ja nyt ehdotetaan, että rekisterinpitäjistä säädettäisiin uudessa 2 momentissa. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tietosuoja-asetus ei tunne rekisterin ylläpitäjän käsitettä. Tämän vuoksi vaikuttaa tarpeettomalta, että ensin 1 momentissa säädettäisiin rekisterien ylläpitäjistä ja 2 momentissa säädettäisiin, että 1 momentissa rekisterin ylläpitäjiksi säädetyt viranomaiset olisivat ylläpitämiensä rekisterien rekisterinpitäjiä. Oikeusministeriö katsoo, että esitysluonnoksen jatkovalmistelussa on syytä arvioida, olisiko rekisterien ylläpitäjien käsitteestä mahdollista luopua, ja toteuttaa sääntely siten, että jo 1 momentissa määriteltäisiin viranomaiset rekisterinpitäjiksi tai yhteisrekisterinpitäjiksi nyt ehdotetulla tavalla.

Ehdotetun 142 §:n 2 momentin 2. virkkeen mukaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat jätehuoltorekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Kukin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle säädetystä velvollisuudesta jätehuoltorekisteriin tallentamiensa tietojen osalta. Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hallinnoi jätehuoltorekisterin teknistä ylläpitoa sekä vastaa rekisterin sisällöllisestä ja toiminnallisesta kehittämisestä.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 26 artiklan mukaan, jos vähintään kaksi rekisterinpitäjää määrittää yhdessä käsittelyn tarkoitukset ja keinot, ne ovat yhteisrekisterinpitäjiä. Ne määrittelevät keskinäisellä järjestelyllä läpinäkyvällä tavalla kunkin vastuualueen asetuksessa vahvistettujen velvoitteiden noudattamiseksi, erityisesti rekisteröityjen oikeuksien käytön ja 13 ja 14 artiklan mukaisten tietojen toimittamista koskevien tehtäviensä osalta, paitsi jos ja siltä osin kuin rekisterinpitäjiin sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä määritellään rekisterinpitäjien vastuualueet.

Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 79 perustelukappaleessa todetaan, että rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelu sekä rekisterinpitäjien velvollisuudet ja vastuut esimerkiksi valvontaviranomaisen suorittaman seurannan ja niiden toteuttamien toimenpiteiden yhteydessä edellyttävät, että asetuksessa säädetty vastuualueet jaetaan selkeästi myös silloin, kun kyse on yhteisrekisterinpitäjistä.

Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt, että sääntelyn kohderyhmän tulee kyetä ilman vaikeuksia soveltamaan säännöksiä (ks. esim. PeVL 60/2014 vp, s. 3/I). Valiokunta on korostanut myös, että sääntelyn selkeyteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota perusoikeuskytkentäisessä sääntelyssä, joka koskee luonnollisia henkilöitä heidän tavanomaiseen elämäänsä kuuluvissa toiminnoissa (ks. esim. PeVL 51/2016 vp, s. 5, PeVL 45/2016 vp, s. 3).

Tietosuoja-asetuksen rekisteröidyn oikeuksia korostava lähtökohta ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö huomioiden on ilmeistä, että rekisteröidyn oikeuksien käyttäminen tulisi olla rekisteröidylle selkeää ja helposti ymmärrettävää, kun kysymys on yhteisrekisterinpidosta. Edellä todetun vuoksi oikeusministeriö katsoo, että säännöstä voisi vielä selkiyttää siten, että siinä

todettaisiin kunkin yhteisrekisterinpitäjän vastaavan myös rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta. Säännös voisi olla toteuttavissa seuraavasti: Kukin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle säädetyistä velvollisuuksista ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta jätehuoltorekisteriin tallentamiensa tietojen osalta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin rekisterien käyttötarkoituksista. Momentin säännöskohtaisten perustelujen (s. 38) mukaan säännöksellä täydennettäisiin tietosuoja-asetuksen 5 artiklaa, jonka mukaan henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten. Oikeusministeriö toteaa, että tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa säädetään tietosuojaperiaatteista, joita ei voi kansallisesti täydentää. Pykälän säännöskohtaisia perusteluja tulee tältä osin korjata.

Pykälän 4 momentin viimeisen virkkeen mukaan jätehuoltorekisteriin ja tuottajarekisteriin merkityistä toiminnanharjoittajista voidaan julkaista 142 a ja 142 b §:ssä säädetyt tiedot julkisessa tietopalvelussa. Säännöstä ei ole perusteltu säännöskohtaisissa perusteluissa, minkä vuoksi sen tarkoitus jää epäselväksi ottaen huomioon, että mainituissa pykälissä säädettäisiin yksityiskohtaisesti julkisissa tietopalveluissa julkaistavista tiedoista. Oikeusministeriö katsoo, että ympäristöministeriön on jatkovalmistelun yhteydessä syytä varmistua säännöksen tarpeellisuudesta.

Julkiset tietopalvelut (142 a § ja 142 b §)

Esitysluonnoksessa ehdotetaan kahta julkista tietopalvelua koskevaa säännöstä. Oikeusministeriö toteaa, että julkisia tietopalveluita koskevilla säännöksillä on otettu asianmukaisesti huomioon perustuslakivaliokunnan tietojen hakuperusteita koskeva lausuntokäytäntö sekä arvioitu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mahdollistamaa käyttötarkoitussidonnaisuudesta poikkeamista silloin kun, sääntely on välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa. Tältä osin oikeusministeriö kiinnittää huomiota ainoastaan esityksen säätämisyjärjestysperusteluihin, jossa käyttötarkoitussidonnaisuudesta poikkeamista koskevaa arviointia ei ole ulotettu jätehuoltorekisterin tietopalvelun lisäksi koskemaan myös tuottajarekisterin tietopalvelua. Säätämisyjärjestysperusteluita tulee tältä osin täydentää.

Tiedonsaantioikeus (143 b §)

Esitysluonnoksessa ehdotetaan 143 b §:n 1 momenttiin säännöstä, jossa säädettäisiin tiedonsaantioikeuksista 142 §:n mukaisiin rekistereihin. Ehdotetun momentin mukaan valvontaviranomaisella, Suomen ympäristökeskuksella ja ympäristöministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada 142 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä tiedot, jotka ovat välttämättömiä [...]. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota säännösluonnoksessa kaavailtuun valvontaviranomaisen käsitteeseen, joka jättää tiedonsaantia koskevan säännöksen epätasemmiseksi. Oikeusministeriö katsoo, että säännöstä voisi täsmentää esimerkiksi siten, että tiedonsaantioikeus koskisi [tämän] lain 24 §:ssä tarkoitettua valvontaviranomaista.

Muut huomiot

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytykset elinkeinovapauden rajoituksena

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi jätehuoltolain 95:ssä olevia jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytyksiä koskevia säännöksiä.

Kuten esitysluonnoksen säätämisyjärjestysperusteluissa (s. 48) on todettu, kyseessä on käytännössä elinkeinolupaa koskevasta menettelystä. Elinkeinovapaus on perustuslain mukainen pääsääntö, mutta siitä on mahdollista myös poiketa.

Perustuslakivaliokunta on kuvannut elinkeinovapauden rajoittamisen edellytyksiä esimerkiksi lausunnossaan PeVL 46/2016 s. 3 seuraavasti: ”Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista poikkeuksellisesti. Luvanvaraisuudesta on säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset. Laissa säädettävien elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia, minkä lisäksi rajoittamisen laajuuden ja edellytysten tulee ilmetä laista. Sääntelyn sisällön osalta valiokunta on pitänyt tärkeänä, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta. Tältä kannalta merkitystä on muun muassa sillä, missä määrin viranomaisen toimivaltuudet määräytyvät sidotun harkinnan, missä määrin tarkoituksenmukaisuusharkinnan mukaisesti. Viranomaisen toimivallan liittämällä toimilupaan ehtoja tulee perustua riittävän täsmällisiin lain säännöksiin. Olennaista on muun muassa se, että lupaviranomaista ei valtuuteta määräämään toimiluvassa asioista, joista tulee säätää lailla.”

Esityksen mukaisesti nykyisin jätehuoltolain 95 §:ssä oleva vakuuden asettamista koskeva velvollisuus korvattaisiin uudella toiminnanharjoittajan luotettavuutta koskevalla sääntelyllä siltä osin, kun on kyse toiminnasta, joka ei edellytä yhteisön liikennelupaa tai kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella. Lisäksi 1 momentin 4 kohtaan ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan siltä osin, kun muu sääntely edellyttää liikennelupaa, on liikennelupa oltava. Säätämisyjärjestysperusteluissa sivulla 48 tätä perustellaan mm. seuraavasti: ”Ehdotetulla luotettavuusvaatimuksella on tarkoitus turvata jätteen kuljettajien ja välittäjien yhdenvertainen kohtelu ja se, ettei toiminnanharjoittaja saa kilpailuetua laiminlyömällä lakisääteisten maksujen hoitamista. Sääntelyn tarkoituksena on myös varmistaa, ettei toiminnanharjoittaja aiheuta taloudellisten vaikeuksien vuoksi haittaa ympäristölle tai terveydelle eikä vie jätteitä epäasialliseen käsittelyyn tai päästä jätteitä luontoon. Luotettavuusvaatimuksella voitaisiin edistää niin harmaan talouden torjuntaa kuin ympäristöperusoikeudenkin toteutumista.”

Oikeusministeriö toteaa, että ympäristöperusoikeuden edistämistä voidaan sinänsä pitää hyväksyttävänä argumenttina ehdotetuilla elinkeinovapauden rajoituksille, mutta argumentin merkitystä osana perusoikeuksien yleisiä rajoitusedellytyksiä olisi syytä avata tarkemmin. Yleisesti oikeusministeriö toteaa, että säätämisyjärjestysperusteluissa olisi syytä käsitellä rajoituksia tarkemmin perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten näkökulmasta.

Koska nykyinen vakuuden asettamisvelvollisuus on harkinnanvarainen, tulee ehdotuksen lupaedellytystä toiminnanharjoittajan luotettavuudesta arvioida uutena rajoitusedellytyksenä. Oikeusministeriö katsoo, että säätämisyjärjestysperusteluissa on tarpeen tarkastella tarkemmin rajoituksen täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta ja arvioida sitä, ilmeneekö rajoituksen laajuus ja edellytykset riittävällä tarkkuudella laista. Esimerkiksi ehdotuksen 95 §:n 2 momentin 1 kohdan mukainen kriteeri ”toistuvasti ja huomattavassa määrin” tapahtuneesta velvoitteiden

laiminlyönnistä jää pykälätekstissä jossain määrin avoimeksi ja sen tulkinta jää merkittävässä määrin perusteluissa määriteltäväksi.

Esitysluonnoksen 95 § 1 momentin 4 kohdan mukaisesti rekisteriin hyväksymisen edellytyksenä on, että ”4) jätteen kuljettajalla on maantieliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamisen edellytyksiä koskevista yhteisistä säännöistä ja neuvoston direktiivin 96/26/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1071/2009 tarkoitettu lupa (yhteisön liikennelupa), jos toiminta edellyttää liikennelupaa, taikka jätteen kuljettajalla, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella, on International Transport Forumin kuljetuslupa tai Suomen ja toisen valtion kahdenväliseen sopimukseen perustuva kuljetuslupa;”

Yleisesti ehdotetun 4 kohdan osalta oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että määritelmät ”International Transport Forumin kuljetuslupa tai Suomen ja toisen valtion kahdenväliseen sopimukseen perustuva kuljetuslupa” jäävät hieman epäselviksi. Mikäli International Transport Forumin kuljetuslupa tarkoittaa viittausta jonkin säädöksen perusteella myönnettyyn kuljetuslupaan, olisi säädös syytä yksilöidä. Suomen ja toisen valtion kahdenvälinen sopimus luonee oikeusperustan, mutta mikäli kuljetuslupa ei perustu suoraan sopimukseen, vaan sen perusteella tehtyyn erilliseen päätökseen, olisi esitykseen syytä yksilöidä, että tarkoitetaan sopimuksen nojalla tehtyä ratkaisua.

Vastavuoroinen tunnustaminen

Esitysluonnoksen 95 a §:ssä säädettäisiin jätteen kuljettajaksi toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröidyn vastavuoroisesta tunnustamisesta. Pykäläluonnoksen mukaan ”Toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröity jätteen kuljettaja voi toimittaa edellä 94 §:ssä tarkoitettun hakemuksen sijaan todistuksen rekisteröinnistä Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle jätehuoltorekisteriin merkitsemiseksi (vastavuoroinen tunnustaminen). Todistuksessa on oltava tiedot kuljettajasta, rekisteröintiviranomaisesta ja rekisteröinnin voimassaolosta sekä muut olennaiset tiedot rekisteröinnin sisällöstä. Todistuksen lisäksi on toimitettava muut jätehuoltorekisteriin merkitsemiseen tarvittavat tiedot toiminnanharjoittajasta, Suomessa harjoitettavasta toiminnasta sekä toiminta-alueesta Suomessa.” Esitysluonnoksen mukaan kyse olisi rekisteriin merkitsemisestä, joka ei sisältäisi viranomaisen harkintaa.

Ehdotetun 95 a §:n 2 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta todistuksesta ja viranomaiselle toimitettavista muista tiedoista sekä niiden käsittelystä viranomaisessa. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa esitysluonnoksen sivulla 32 todetaan, että ”pykälän 2 momentin valtuussäännöksen nojalla voitaisiin säätää tarkemmin toimitettavien tietojen sisällöstä ja tietojen esittämisen käytännöistä, kuten muoto- tai kielivaatimuksista, sekä tietojen käsittelystä viranomaisessa.”

Oikeusministeriö toteaa, että asetuksenantovaltuuden pykäläteksti vaikuttaa sinänsä ongelmattomalta. Sen sijaan oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että jatkovalmistelussa tulisi selkiyttää sitä, onko tarkoitus rajoittaa sitä, millä kielellä 95 a §:n 1 momentin mukainen todistus voitaisiin toimittaa. Mikäli tarkoituksena on, että todistusta ei voisi toimittaa kaikilla EU:n virallisilla kielillä, millä todistuksia todennäköisesti käytännössä voitaisiin antaa, tulisi tästä säätää lain tasolla. Mikäli asiaan ei ole yhtenäistä EU-tason lomaketta tai muuta teknisluonteista tapaa katsoa kielestä riippumattomasti todistuksen riittäviä tietoja, edellyttäisi todistuksen toimittamisen kieltä koskeva rajoitus käytännössä tietojen käännettämistä. Käännettämisestä

aiheutuvat kulut tuskin muodostuisivat suuruudeltaan sellaisiksi, että ne vaarantaisivat elinkeinovapautta. Kuitenkin tällaisen valtuutuksen tällaiseen asetustasoiseen rajoitusperusteen tulisi ilmetä laista, mikäli tällainen rajoitus halutaan asettaa. Lisäksi jatkovalmistelussa tulisi arvioida, olisiko tällaisesta asiakirjojen toimittamiskieltä koskevasta mahdollisesta rajoituksesta syytä säätää suoraan laissa.

Rekisteröinnin ajallinen kesto

Esitysluonnoksen 96 §:ssä säädettäisiin uutena asiana vastavuoroista tunnustamista koskevan päätöksen tekemisestä. Ehdotuksen mukaisesti vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä olisi voimassa toistaiseksi tai määräajan. Pykäläehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esitysluonnoksen sivulla 32 todetaan, että ”Vastavuoroiseen tunnustamiseen perustuvaa toimintaa ei saisi aloittaa ennen kuin merkintä rekisteriin on tehty. Vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä voitaisiin tehdä toistaiseksi tai määräajaksi. Määräaikainen merkintä tulisi kyseeseen esimerkiksi silloin, jos toisessa maassa tehty jätteen kuljettajan rekisteröinti on tehty määräajaksi.”

Ehdotuksesta jää epäselväksi, millaiset muut tilanteet voisivat olla perusteena merkinnän tekemiseen määräaikaisesti. Mikäli perusteluissa kuvattu tilanne siitä, että toisessa maassa tehty rekisteröinti on määräaikainen, voisi jatkovalmistelussa harkita kirjattavaksi nimenomaisesti, että merkintä tehdään määräaikaisesti vain, jos on kyse tällaisesta tilanteesta. Mikäli tarkoituksena on, että merkinnän tekeminen määräaikaisesti olisi sovellettavissa myös muissa tilanteissa, olisi perusteluihin hyvä kuvata tarkemmin, millaisia nämä muut tilanteet voisivat olla.

Luotettavuusedellytykseen liittyvä jätehuoltorekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Esitysluonnoksen 99 §:n mukaisesti Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen, jos: 2) toiminnanharjoittaja ei enää ole 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava eikä toiminnanharjoittaja ole viranomaisen määräyksestä huolimatta korjannut epäkohtaa;

Esitysluonnoksen 95 §:n 2 momentin mukaisesti saman pykälän 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua toiminnanharjoittajaa ei pidetä luotettavana, jos 1) tämä on kuluvan vuoden tai sitä edeltävien kolmen vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus tai maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai 2) tällä on hänen maksukykyensä nähden vähäistä suurempia velkoja perittävänä ulosotossa, tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin; 3) tämä on asetettu konkurssiin.

Esitysluonnoksen 95 §:n perusteluissa sivulla 31 täsmennetään vielä kuvausta luotettavuusarvioinnin tekemisestä: ”Hakijan luotettavuutta arvioitaessa huomiota tulisi kiinnittää laiminlyönnin toistuvuuteen ja euromääräiseen suuruuteen. Esimerkiksi yksittäiset, unohdukseen tai huolimattomuuteen rinnastuvat ilmoituksen laiminlyönnit tai rahamäärältään pienet maksujen laiminlyönnit eivät yleensä johtaisi rekisteröinnin hylkäämiseen. Toiminnanharjoittajaa ei tulisi pitää epäluotettavana myöskään, jos esimerkiksi verovelasta on tehty maksusuunnitelma ja sen ehtoja noudatetaan. Laiminlyöntien lisäksi edellytyksenä olisi,

ettei hakijaa ole asetettu konkurssiin. Viranomaisen tarkistaisi hakijan luotettavuuden viranomaisrekistereistä saatavien tietojen avulla.”

Oikeusministeriö toteaa, että ehdotus jää jossain määrin tulkinnanvaraiseksi sen osalta, missä tilanteissa luotettavuusarviointi voisi johtaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen peruuttamiseen. Kun pykälätasolla on jätetty hyvin avoimeksi, missä tilanteissa luettelon 1 ja 2 kohtien kriteerit täyttyisivät, jäisi viranomaistasolla hyvin laaja harkintavaltta siihen, että milloin peruste, jonka vuoksi toiminnanharjoittajaa ei pidettäisi enää lakiluonnoksen 95 § 2 momentin mukaisesti luotettavana, olisi lakiluonnoksen 99 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla ”olennainen ja vakava”. Kriteeri olennaisesta ja vakavasta on perusteltu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön (esim. PeVL 46/2016 s. 3, PeVL 13/2014 s. 2-3) valossa. Olennaisuuden ja vakavuuden arviointi jäisi kuitenkin hyvin avoimeksi, mitä voidaan pitää jossain määrin ongelmallisena perusoikeuksien yleisiin rajoitusedellytyksiin kuuluvan tarkkarajaisuus ja täsmällisyysedellytysten kannalta. Oikeusministeriö pitää perusteltuna arvioida, voisiko pykälätasolle täsmentää arvioinnin kriteereitä tai ainakin kuvata 99 §:n perusteluihin tarkemmin arvioinnin tekemistä.

Säättämisyjärjestyskannanotto säättämisyjärjestysperusteluissa

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen laatimisohjeiden säättämisyjärjestyslukua koskevassa ohjeistuksessa (Jakso IV luku 12) todetaan seuraavasti ”Suhdetta perustuslakiin ja säättämisyjärjestystä koskevan jakson lopuksi on aina esitettävä arvio lakiehdotuksen säättämisyjärjestyksestä. Jakso voidaan päättää esimerkiksi seuraavaan tapaan: ”Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.”

Esitysluonnoksessa ei ole otettu kantaa siihen, mikä olisi esityksen säättämisyjärjestys. Jatkovalmistelussa esitykseen tulee kirjata kannanotto säättämisyjärjestyksestä.

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Johanna Suurpää

Erityisasiantuntija

Petteri Jartti

Jakelu

Ympäristöministeriö

Tiedoksi

Kansliapäällikkö Pekka Timonen
Lainsäädäntöjohtaja Susanna Siitonen
Ministerin erityisavustaja Jade Malmi

